

Asia: VN/698/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleistä lausuttavaa esitetyistä muutoksista?

Hämeenkyrön kunta katsoo, että hallituksen esitys työnhakijan palveluprosessista on lainsäädännöllisesti tiukasti määritelty ja toiminnan resurssointi riittämätöntä sekä työnhakijoiden yksilöllisyys jätetty huomioimatta. Esitys aiheuttaisi merkittäviä lisäkuluja mm. kokeilukunnille ja sitoisi työllisyyden edistämisen kuntakokeilujen mahdollisuuksia toimia kokeilulain tavoitteiden mukaisesti. Hämeenkyrön kunnan näkemys on, että laissa ei riittävästi huomioida asiakkaan yksilöllistä palvelutarvetta ja joustavuutta asiakaspalveluprosessissa.

Hallituksen esitysluonnoksen mukainen uusi palveluprosessi lisäisi lakisäätteisten tapaamisten määrää moninkertaisesti. Lakiehdotuksessa esitetty henkilöstömäärä ei riitä lain mukaiseen vaikuttavaan asiakaspalveluun. Uudistus sitoisi kokeilukuntien henkilöstön laissa esitettyihin velvoitteisiin ja kunnan henkilöstön osaamisen hyödyntäminen esimerkiksi työkykyasioissa jäisi lakivelvoitteiden vuoksi liian vähäiseksi. Kuntakokeilun työllisyyteen varatut resurssit tulisi menemään lain toimeenpanoon. Uudistus estäisi kunnan oman kehittämistoiminnan ja työllisyyden kuntakokeiluissa luodut mallit kärsisivät. Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin lainsäädäntöuudistuksen edetessä valtion tulee kompensoida täysimääräisesti kokeilukunnille se lisäpanostus, jonka voimaan tulevan lainsäädännön toimeenpano edellyttää.

Lakiehdotuksen resurssilaskelmissa tulisi ottaa huomioon kuntakokeilun kohderyhmä. Kuntakokeilun kohderyhmällä on usein työnhaku on pitkittynyt ja monesti tilanteet monimutkaistuneet, joka vaikuttaa asiakaspalveluprosessin vaativuuteen ja prosessit ovat aikaa vieviä. Resurssilaskelmissa on otettava huomioon, että jokaisen asiakastapaamisen yhteydessä asiakaspalveluhenkilöstö tekee

palvelutarpeen kartoitusta, palveluihin ohjaamista, päätöksiä, työllisyysuunnitelmaa täydentäviä dokumentteja, selvityspyynnöjä, lausuntoja yms., jotka lisäävät resurssitarvetta kasvokkaisten tapaamisten järjestämisen ohella.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; taloudelliset vaikutukset?

Uudistuksen mukanaan tuoma resurssitarve henkilöstön, palveluiden ja tilojen osalta tulee kattaa valtion varoista ja kunnille uudistuksen tulee olla kustannusneutraali. Lisäresurssien jako on tehtävä oikeudenmukaisesti kuntakokeilualueiden ja TE-toimistojen kesken ottaen huomioon kokeilun asiakaskohderyhmän palvelutarpeet. Uudistuksesta aiheutuvia kuluja tai tehtäviä ei pidä vyöryttää kuntien maksettavaksi. Uudistus on muutoksena suuri ja sen vaikutus asiakaspalvelussa näkyy myös lisääntyvänä neuvontatarpeena mm. asiakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista, työttömyysturvajärjestelmän muutoksista ja työnhakuvelvoitteista.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset viranomaisten toimintaan (ml. resursseja koskevat asiat)?

Hallituksen esitys lisää merkittävästi työnhakijoiden kontaktointia ja kasvokkaisia tapaamisia, mikä sinänsä on kannatettava suunta ja yhdenmukaistaa kuntakokeilujen ja TE-palveluiden palveluprosessin kasvokkaiseksi palveluna. Uudistuksessa tulee huomioida riittävä henkilöstöresurssi ja tilatarve.

Hallituksen esityksessä esitetty työnhakijan palveluprosessi edellyttää myös, että työntekijät on koulutettu palveluprosessiin yhdenmukaisesti. Työnhakijoiden neuvonnan tarve niin työnhaun kuin työttömyysturvan osalta tulee myös huomioida resurssilaskelmissa.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; vaikutukset työllisyyteen?

Työnhakijan palveluprosessi on yksilöllinen ja yksilön palvelun tarpeet tulisi huomioida paremmin. Palvelumallin vaikuttavuus on riippuvainen resurssista ja palveluista, jotka asiakaspalvelumalliin kohdennetaan.

Lausuttavaa vaikutusten arvioinnista; muut vaikutukset?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakijan palveluprosessista?

Hallituksen esitys palveluprosessista ei ota riittävästi huomioon työnhakijoiden yksilöllisiä prosesseja.

Työllisyyden kuntakokeiluiden ajatuksena on ollut vaikuttavien ja uudenlaisten palveluiden kehittäminen yhteistyössä mm. soten ja koulutuksenjärjestäjien kanssa. Hallituksen esityksessä ei huomioida kokeilukuntien omaa kehittämistoimintaa, joka saattaa jäädä tiukkojen lakivelvoitteiden ja määräaikaisten jalkoihin. Hallituksen esityksessä ei riittävästi huomioida koulutuksenjärjestäjien roolia työnhakijoiden palveluprosesseissa ja osaamisen vahvistamisessa.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien palveluprosessista?

Hämeenkyrön kunta pitää osa-aikatyötä tekevien kohdalla työnhakukeskusteluiden vaadetta tiukkana. Työnhakukeskustelut tulisi kohdentua vain työttömyysetuuden saajiin.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien palveluprosessista?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa muistutuksesta?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; yleistä lausuttavaa työnhakuvelvollisuudesta?

Työnhakijoiden veloitteen hakea töitä kirkastaminen lainsäädännöllä on sinänsä kannatettavaa mutta määrällisen veloitteen asettaminen voi johtaa työntajien kuormittumiseen ja työnhakijoiden turhautumiseen.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa osa-aikaista työtä tekevien työnhakuvelvollisuudesta?

Kaikilla työnhakijoilla ei lähtökohtaisesti ole tarve kokoaikatyölle ja osa-aikatyö voi sopia työnhakijan elämäntilanteeseen ja siksi kaikkien osa-aikatyötekevien hakuvelvoite ei ole kannatettava.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa koulutuksessa olevien työnhakuvelvollisuudesta?

Koulutuksessa olevien hakuvelvoitetta tulisi voida harkita, koska lähtökohtaisesti jo osaamisen vahvistaminen vahvistaa hakijan asemaa työmarkkinoilla ja edes auttaa työllistymistä. Koulutuksen loppuunsaattaminen on tärkeää pysyvän työllistymisen kannalta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; lausuttavaa työnhakuvelvollisuuden asettamatta jättämisestä?

-

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki; muuta lausuttavaa?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä eroamisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa työstä kieltäytymisen perusteella asetettavasta seuraamuksesta?

-

Työttömyysturvalaki; lausuttavaa porrastetusta seuraamuksesta?

-

Työttömyysturvalaki; muuta lausuttavaa?

Asiakkaiden palveluohjauksen resurssi on turvattava, erityisesti työllisyyden kuntakokeilun asiakaskohderyhmän osalta, koska asiakkaan tulee tietää ja ymmärtää velvoitteiden hoitamatta jättämisen seuraamukset. Erityisesti kuntakokeilun kohderyhmän asiakkailta on elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä, jotka vaikuttavat myös työnhakijan velvoitteista suoriutumiseen.

Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta?

Lakiehdotuksessa todetaan, että muutosten voimaantulo edellyttää henkilöstön rekrytointeja työ- ja elinkeinotoimistoissa ja työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa mukana olevissa kunnissa sekä uuden ja jo olemassa olevan henkilöstön kouluttamista. Hämeenkyrön kunta huomauttaa, että uudistuksen vaatimat resurssilisäykset ja koulutustarpeet tulee hoitaa valtion toimesta, ei kuntien. Muutoksen tulee olla kustannusneutraali kunnille kuten kuntakokeilussa on luvattu.

Lausuttavaa muiden lakien muuttamisesta?

TYP ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden palvelutarve on usein moninainen ja työllistymishaasteet johtuvat muusta kuin avoinna olevien työpaikkojen määrästä. Määrällinen työnhakuvelvoite voi olla ristiriidassa asiakkaan todellisen palvelutarpeen esim. työkykyä vahvistavan kuntoutuksen kanssa. Hyvinvointialueiden rooli monialaisten- ja aktivointisuunnitelmien laadinnassa tulisi huomioida lainsäädännön päivittämisessä.

Lausuttavaa muutosten voimaantulosta ja siirtymäajan järjestelyistä?

Rekrytoinnit ja koulutus vie aikaa, joka tulee huomioida uudistuksen aloituksessa. Uusien työntekijöiden perehdyttämien vie työaikaa myös nykyisiltä työntekijöiltä.

Lausuttavaa suhteesta perustuslakiin ja säätämisyjärjestyksestä?

-

Muuta lausuttavaa?

-

Rajakoski Hannamari
Hämeenkyrön kunta, perusturva